

မာတိကာ

- ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ ခင်အေး (မောင်ခင်မင်-ခန့်ဖြူ)၏ အမှာစာ..... ၁
- ပါမောက္ခ ဦးအောင်သောင်း (အောင်နိုင်-တက္ကသိုလ်)၏ အမှာစာ ၅
- ပါမောက္ခ ဒေါက်တာအောင်ဇော် (ကိုဇော်-ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်) ၏ အမှာစာ..... ၈
- ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ ခင်သန်းဦး (မမိုးမြေ)၏ အမှာစာ..... ၁၁
- စာရေးသူ၏ ကျေးဇူးစကား..... ၁၅
- ၁။ မြန်မာဘာသာစကားရှိ ကိန်းဂဏန်း သင်္ချာအသုံးအနှုန်းများ..... ၁၉
- ၂။ ဦးကြီး၏ လွမ်းချင်းများလာ ဟာသရေးဟန် ၃၅
- ၃။ မြန်မာကဗျာနှင့် ပန်းသင်္ကေတ..... ၄၉
- ၄။ မြန်မာကဗျာများလာ သွေဖည်မှု..... ၆၃
- ၅။ ပုဂံခေတ်ကျောက်စာများလာ နရီ (စည်းဝါး)..... ၇၉
- ၆။ ဇော်ဂျီ၏ ဝတ္ထုတိုရေးဟန်..... ၉၅
- ၇။ မြန်မာဘာသာစကားရှိ ဗျည်း၊ သရ အက္ခရာ အသုံးအနှုန်းများ..... ၁၂၅
- ၈။ မြန်မာစကားပုံနှင့် ဆိုရိုးများအတွင်းရှိ ပုံစံတူ အပြိုင်အဖွဲ့များ..... ၁၄၁
- ၉။ ရန်ကုန်မြို့ပြရှိ ဘတ်(စ)ကား လောက စကားအသုံးအနှုန်းများ..... ၁၅၃
- ၁၀။ ခေတ်အဆက်ဆက် မြန်မာစာဆိုတို့၏ အမည်များ..... ၁၆၉
- ၁၁။ မြန်မာရသ ဘာသာပြန်စကားလုံးအချို့..... ၁၈၉
- ၁၂။ မြန်မာပမာဏပြ စကားများ..... ၂၀၃
- ဝေါဟာရအညွှန်း..... ၂၂၀

အရသာရှိသော သုတေသန စာတမ်းများ

ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ ခင်သန်းဦး (မမိုးမြေ)

ဒေါက်တာစိုးနိုင်ဟု ဆိုလျှင် စာတော်သူတစ်ယောက်အဖြစ် ကြားဖူးထားပါသည်။ အမျိုးသားစာပေ ဆုရွေးချယ်ရေးတွင် တစ်ဖွဲ့တည်းဆုံစည်းခဲ့ရာမှ စကားပြောဖြစ်ခဲ့ကြပါသည်။ မြန်မာစာလောက၌ ကျင်လည်နေသူချင်း ဖြစ်သော်လည်း ရင်းရင်းနှီးနှီးမနေခဲ့ဖူးပါ။ တာဝန်ထမ်းရာတွင် မဆုံဖူးကြပါ။ ရသ စာတမ်းရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့တွင် ဆုံခဲ့ရာတွင်မူ ချက်ချင်းပင် ရင်းနှီးသွားကြသည်။ ခင်မင်သွားကြသည်။ မြန်မာစာ အကြောင်းတွေ အများကြီး ပြောခဲ့ကြသည်။ သူ့အရည်အချင်းကိုလည်း နားလည်လိုက်ပါသည်။ သတ်မှတ် လိုက်ပါသည်။

မြန်မာစာပေ မြန်မာဘာသာစကား သုတေသန စာအုပ်ကို ဖတ်ရှု၍ အမှာစာရေးရန် စီစဉ်ရာတွင် ချိန်းဆိုထားသည့်နေ့ထက် ပို၍ကြာသွားပါသည်။ အခြားကိစ္စများ ကြားဖြတ်ပေါ်လာ၍လည်း ဖြစ်သည်။ သူ့စာအုပ်ပါ သုတေသန စာတမ်းများကို ဖတ်ရှုရာတွင် တစ်မိမိမိမိ အရသာခံ၍ ဖတ်နေမိသောကြောင့်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ သုတေသန အချက်အလက်များကို သိလိုက်ရုံနှင့် ကျော်ဖြတ်မသွားဘဲ ဆရာ ဒေါက်တာစိုးနိုင် သုတေသနပြုထားသော အကြောင်းအရာများကို သိအောင် ဖတ်ရုံသာမက ခံစားသည်။ ဆင်ခြင်သည်။

သုံးသပ်ဝေဖန်သည်။ သူ့ကို အမှတ်ပေးဆုံးဖြတ်ခြင်းများကို စိတ်ထဲက ပြုမိနေသောကြောင့် ကြာသွားရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စာတမ်းရှင်သည် တက္ကသိုလ်လောက၏ အသက်ဖြစ်သော သုတေသန လုပ်ငန်းကို ပြုစုရာ၌ သူတကိုပင် စာဖတ်သူတို့ နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက်၊ မေ့မေ့မျောမျော ဖတ်ရှုမိအောင် လက်တွေ့ကို စာတွေ့အဖြစ် ပြန်လည်ရေးသားတင်ပြရာ၌ ကျွမ်းကျင်လှပါသည်။

စာပေနှင့် ဘာသာစကားသည် ဆက်စပ်နေပါသည်။ ကဗျာသည် ဘာသာစကားကို ကောင်းစွာ အသုံးချထားသော စာပေအဖွဲ့ပုံစံဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုကဲ့သို့သော ရသစာပေများကိုလည်း ဘာသာစကားကိုပင် အသုံးပြုကြရသည်။ ဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှုဖြင့် စာကောင်းပေးကောင်းများကို ဖန်တီးနိုင်သည့် အခွင့်အရေးသာသည်။ ထိုသို့ ခွဲခြားမရသော စာပေနှင့် ဘာသာစကားကို ပေါင်းစည်းဆက်စပ်ပြထားသည့် စာတမ်းများသည် မြန်မာစာပေလောကအတွက် တန်ဖိုးကြီးမားပါသည်။ “မြန်မာဘာသာစကားရှိ ကိန်းဂဏန်း သင်္ချာအသုံးအနှုန်းများ”၊ “မြန်မာဘာသာစကားရှိ ဗျည်း၊ သရ၊ အက္ခရာအသုံးအနှုန်းများ”၊ “မြန်မာပမာဏပြ စကားများ”၊ စာတမ်းများသည် ဘာသာစကားဘက်သို့ အလေးကဲသည့် စာတမ်းများ ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာဘာသာစကားတွင် နေ့စဉ်အသုံးပြုခဲ့သော အသုံးပြုနေဆဲဖြစ်သော စကားများကို ခြေခြေမြစ်မြစ် သုတေသနပြု၍ တင်ပြထားပါသည်။ သာမန်အားဖြင့် ကြည့်လျှင် ဘာသာစကားကို လေ့လာသူများအတွက်သာဟု ယူဆနိုင်သော်လည်း မည်သူမဆို ဖတ်ရှုနားလည်နိုင်သည်။ ဆရာဒေါက်တာ စိုးနိုင်သည် မြန်မာစာပေလောကကိုသာမက ဒိဋ္ဌလောကကိုပါ စေ့စေ့စပ်စပ်မြင်တတ်သူ၊ လက်တွေ့ အသုံးနှင့် စာပေအသုံးတို့ကို ဆက်စပ်ပြခြင်းဖြင့် ဖတ်လိုက်ရသူအတွက် သိသလိုလိုနှင့် မသိခဲ့သော မြန်မာ ဘာသာစကား အသုံးများကို အလွယ်တကူ သိလိုက်ရပြီးလျှင် သိလိုက်ခြင်းအတွက် အားရကျေနပ်မှု၊ နှစ် သက်မှုကို ခံစားနိုင်ပါသည်။ မိမိတို့ ပတ်ဝန်းကျင်မှ စကားသံများကို ကြားရတိုင်း မြန်မာစာပေ စကား အသုံးအနှုန်းများကို စိတ်ဝင်စားလာနိုင်ပါသည်။

စာရေးသူတင်ပြထားသော “မြန်မာကဗျာနှင့် ပန်းသင်္ကေတ”၊ “မြန်မာကဗျာများလာ သွေဖည်မှု”၊ “ပုဂံခေတ်ကျောက်စာများလာ နရီ(စည်းဝါး)”၊ “ဇော်ဂျီ၏ ဝတ္ထုတိုရေးဟန်”၊ “ဦးကြီး၏ လွမ်းချင်းများလာ ဟာသရေးဟန်” ဆိုသည့် စာတမ်းများတွင်လည်း ဘာသာစကားနှင့် စာပေ၏ ပေါင်းစည်းဆက်စပ်နေမှုကို သုတေသနပြုထားပါသည်။ စာပေရေးဖွဲ့မှုတွင် အဓိကကျသော သင်္ကေတ၊ နရီ(စည်းဝါး)၊ ရေးဟန်၊ သွေဖည်မှု စသည့် သဘောတရားများကို ဖွင့်ဆို ရှင်းပြရာ၌ စာကိုးများနှင့်တကွ ခိုင်ခိုင်မာမာပြောသည်။ နားလည်လွယ်အောင်ရှင်းသည်။ ပိုမိုထင်ရှားသိသာစေရန် စာပေထဲ၌ ပါဝင်သော စာသားများနှင့် သက်သေ ပြသည်။ အကိုးအကားပြု သက်သေပြသော စာသားများသည် နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်ပြီး ဆက်စပ်ရှင်းလင်းပြပုံ

ကျွမ်းကျင်သောကြောင့် သုတေသနစာပေဖြစ်သော်လည်း စာဖတ်သူတို့ နှစ်နှစ်သက်သက်ဖြစ်ရသည်။ စာပေ အရသာကို ခံစားရသည်။ “ရန်ကုန်မြို့ပြရှိ ဘတ်(စ)ကားလောက စကားအသုံးအနှုန်းများ” စာတမ်း မှာမူ စာတွေ့ထက် လက်တွေ့ကျသော သုတေသန စာတမ်းဖြစ်သည်။ စာရေးသူသည် သူ့လိုကိုယ်လို ကားစီရင်း ကြားခဲ့ရသော အမြင်အာရုံ၊ အကြားအာရုံတို့ကို ခံစားသည်။ စုစည်းသည်။ ဆင်ခြင်သည်။ ပြန်လည်တင်ပြပုံမှာ သဘာဝကျပြီး စာဖတ်သူအား ရွှင်ပြုံးစေသည်။ အံ့ဩစေသည်။ ရသမြောက်အောင် ရေးနိုင်သော သုတေသန စာတမ်းရှင်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။ “ခေတ်အဆက်ဆက် မြန်မာစာဆိုတို့၏ အမည်များ” စာတမ်းမှာမူ ရှာဖွေမှု၊ လေ့လာဆည်းပူးမှုတို့ကြောင့် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းလှပါသည်။ ဒေါက်တာစိုးနိုင်သည် ရှေးခေတ်စာဆိုများနှင့် သူ့ခေတ်၊ သူ့ဝန်းကျင်မှ စာဆိုတို့၏ ကလောင်အမည်များကို စေ့စေ့စပ်စပ် သုတေသနပြုထားပါသည်။

ချီးမွမ်းစရာ အကောင်းဆုံးစာတမ်းမှာ “မြန်မာရသ ဘာသာပြန်စကားလုံးအချို့” ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာကဗျာများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုပုံများကို သာဓကအမျိုးမျိုးပြု၍ သုံးသပ်တင်ပြထားသည်။ အချက်အလက်စုစည်းမှု၊ သုတေသနပြုမှု၊ စာဖတ်သူ၌ ထင်သာမြင်သာအောင် ကဗျာ အကိုးအကားများ ထဲမှ စကားအသုံးအနှုန်းများကို ရွေး၍ သုံးသပ်တင်ပြထားသည်။ ခေါင်းစဉ်နှင့်လိုက်ဖက်အောင် ပြည့်ပြည့် စုံစုံ ရှင်းလင်းပြထားပုံမှာ ဘာသာပြန်ဆိုင်ရာ အသိတိုးပွားစေရုံသာမက နှစ်သက်စရာလည်း ကောင်းလှ ပါသည်။

ဒေါက်တာစိုးနိုင်၏ “မြန်မာစာပေမြန်မာဘာသာစကားသုတေသန” စာအုပ်အရ သုတေသနပြုရန် စိတ်အားထက်သန်မှုနှင့် ဆန္ဒနှင့်ဘဝ တစ်သားတည်းဖြစ်အောင် လက်တွေ့စွမ်းဆောင်နိုင်မှုတို့ကို တွေ့ရ ပါသည်။ စာရေးသူသည် မြန်မာစာလောက၌ ဆရာတစ်ယောက်အဖြစ် ရပ်တည်နေသည့် ဘဝကာလများ တွင် စာသင်ကြားရေးသာမက မြန်မာစာပေနှင့် ပတ်သက်သော စာပေသဘောတရားများ၊ အကြောင်းအရာ များအပေါ်တွင် သုတေသန မျက်ဝန်းများဖြင့် ကြည့်နေခဲ့ပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့်ပင် သူ၏ သုတေသန ရှုထောင့်များမှာ မရိုးရမထပ်ရပါ။ ဆန်းဆန်းပြားပြားရှိလှသည်။ ခေါင်းစဉ်ထူးခြားသည်နှင့်အမျှ စာတမ်း ကလည်း ထူးခြားခိုင်မာသည်။ သူ၏ စာတမ်းများကို ဖတ်ရင်း မြန်မာစာပေထဲ၌ တွေ့နေရသော စာကောင်း ပေကောင်းများ၏ အရသာကိုလည်း ခံစားရသည်။ သူတင်ပြသည့် စာပေသဘောတရား အကြောင်းအရာ များကလည်း မှတ်မှတ်သားသားထားချင်စရာ ကောင်းလှသည်။ မြန်မာစာပေ နယ်မြေကို ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် လှမ်းမျှော်ရှုမြင်ထားသည်။ မွန်၊ ပါဠိ၊ သက္ကတ၊ အင်္ဂလိပ်စာပေများကိုလည်း မျှော်ကြည့် ပြီးနှိုင်းယှဉ် ဆင်ခြင်ပြသည်။ မြန်မာစာပေနယ်ကို ကျော်၍ ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကကိုလည်း ရှုမြင်ပြသည်။ သူမြင်သမျှ

ကြားသမျှကို သုတေသနပြု၍ မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာဘာသာစကား၏ နက်နဲသိမ်မွေ့မှု၊ အသုံးဝင်မှု၊ တန်ဖိုးရှိမှုများ ပေါ်လွင်လာအောင် စာတမ်းပြုစု တင်ပြခဲ့သူလည်း ဖြစ်ပါသည်။ စာတမ်းတိုင်းကို ဖတ်ပြီး ကျေနပ်နှစ်သက်ရပါသည်။ ဆင်ခြင်ရပါသည်။ မှတ်သားရပါသည်။

ဒေါက်တာစိုးနိုင်ကို ကျွန်ုပ်အနေနှင့်တော်သည်ဟု ကြားဖူးခဲ့ပါသည်။ စာအုပ်ကိုဖတ်ပြီးသောအခါ တွင်မူ ကြားဖူးသည်နှင့်ညီတော့သည်ဟုသာ ဆိုချင်ပါတော့သည်။

ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ ခင်သန်းဦး
(မမိုးမြေ)
၃-၆-၂၀၂၂